

Analýza podmienok nároku na príspevok na bývanie a medzinárodné porovnanie príspevkov na bývanie

Vypracoval:

Odbor sociálnej pomoci a stratégie sociálnej politiky

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

2022

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Súčasný stav.....	5
3. Medzinárodné porovnanie podpory bývania.....	9
3.1 Príspevok na bývanie ako samostatná sociálna dávka.....	9
3.1.1 Česká republika.....	10
3.1.2 Dánsko.....	11
3.1.3 Fínsko.....	11
3.1.4 Francúzsko.....	12
3.1.5 Grécko.....	13
3.1.6 Holandsko.....	14
3.1.7 Írsko.....	14
3.1.8 Litva.....	15
3.1.9 Lotyšsko.....	15
3.1.10 Luxembursko.....	16
3.1.11 Malta.....	17
3.1.12 Nemecko.....	17
3.1.13 Poľsko.....	18
3.1.14 Rakúsko.....	18
3.1.15 Slovinsko.....	19
3.1.16 Švédsko.....	19
3.1.17 Japonsko.....	20
3.2 Príspevok na bývanie ako súčasť systému garantovaného minimálneho príjmu/sociálnej pomoci.....	20
3.2.1 Cyprus.....	21
3.2.2 Chorvátsko.....	21
3.2.3 Taliansko.....	21
3.2.4 Kanada.....	22
3.3.1 Belgicko.....	22
3.3.2 Bulharsko.....	23
3.3.3 Estónsko.....	23

3.3.4	Maďarsko.....	23
3.3.5	Portugalsko	23
3.3.6	Španielsko.....	23
3.3.7	Nový Zéland	24
4.	Záver.....	25

1. Úvod

Úloha vypracovať analýzu súčasného stavu podmienok na poskytovanie príspevku na bývanie, vrátane medzinárodného porovnania vyplýva z Akčného plánu pre prioritnú oblasť bývanie na roky 2022 - 2024¹, ktorý je súčasťou Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030². Predmetná analýza sa v prvej časti zameriava na jednotlivé podmienky nároku na príspevok na bývanie, ktoré boli rôznymi autormi označené za problematické pri prístupe k príspevku na bývanie. V ďalšej časti sa analýza venuje medzinárodnému porovnaniu podmienok príspevku na bývanie, resp. inej formy podpory bývania, a to najmä v členských štátoch Európskej únie.

Finančná podpora bývania v určitej forme existuje v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky už od vzniku samostatného štátu. Zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení obsahoval v § 145h úpravu príspevku na úhradu za užívanie bytu. Tento príspevok však bol určený len pre vojakov a existoval až do 31.12.1999. Vzhľadom na výrazne obmedzený okruh možných poberateľov príspevku na úhradu za užívanie bytu, nemôžeme tento druh pomoci považovať za adekvátnu podporu bývania vo forme príspevku na bývanie. Príspevok na bývanie bol do právneho poriadku Slovenskej republiky zakotvený zákonom č. 300/1999 Z. z. o príspevku na bývanie a poskytoval sa ako samostatná štátna sociálna dávka nájomcom a vlastníkom bytu a vlastníkom rodinného domu, ktorí splnili zákonom stanovené podmienky (výška príjmu, zaplatenie nájomného a pod.). V tejto forme existoval príspevok na bývanie až do konca roku 2003, kedy bol zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušený. Príspevok na bývanie bol tak včlenený do systému pomoci v hmotnej núdzi a v tejto forme, s rôznymi obmenami, sa poskytuje dodnes. Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol následne nahradený zákonom č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o pomoci v hmotnej núdzi“). Táto úprava však nepriniesla výraznú zmenu v systéme poskytovania príspevku na bývanie. Snahy o opätovné vyčlenenie príspevku na bývanie ako samostatnej štátnej sociálnej dávky sú dlhodobé, doteraz sa však nepodarilo tieto snahy naplniť najmä z dôvodu finančnej udržateľnosti tohto opatrenia³.

---

¹ Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 – 2024 boli prijaté uznesením vlády SR č. 256/2022 zo dňa 6. apríla 2022 [cit. 13.1.2023], dostupné online na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/20039/1> a <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27106/1>

² Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 bola schválená uznesením vlády SR č. 181/2021 zo dňa 7. apríla 2021 [cit. 13.1.2023], dostupné online na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19150/1> a <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25860/1>

³ V tejto súvislosti možno poukázať na Analýzu výdavkov na bývanie z roku 2019, ktorú vypracoval Inštitút pre výskum práce a rodiny [cit. 7.2.2023], dostupné online na: <https://ivpr.gov.sk/analyza-vydavkov-domacnosti-na-byvanie-daniel-gerbery-2019/>

2. Súčasný stav

Aktuálne je príspevok na bývanie súčasťou systému pomoci v hmotnej núdzi⁴ a nárok naň môže vzniknúť domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, ak niektorý člen domácnosti je vlastníkom, spoluvlastníkom alebo nájomcom bytu, alebo rodinného domu, ktorý domácnosť užíva na bývanie. Príspevok na bývanie možno poskytnúť aj domácnosti, ktorá býva v zariadení určenom na trvalé bývanie alebo v byte alebo v rodinnom dome na základe práva zriadeného vecného bremena doživotného užívania nehnuteľnosti, alebo ktorej sa poskytuje sociálna služba v zariadení podporovaného bývania, zariadení pre seniorov, domove sociálnych služieb alebo špecializovanom zariadení, ak sa v nich poskytuje sociálna služba plnoletej fyzickej osobe celoročnou pobytovou formou, v útulku, domove na polceste, zariadení núdzového bývania alebo v krízovom stredisku. Okruh oprávnených osôb predstavuje skupinu, ktorá vie preukázať existenciu právneho vzťahu k „obydliu“, v ktorom býva. Ďalšou podmienkou nároku, ktorú musí domácnosť, ktorá je v hmotnej núdzi spĺňať je, že musí uhrádzať náklady za služby spojené s bývaním a daň z nehnuteľnosti. V prípade domácnosti žijúcej v rodinnom dome sa sleduje aj uhrádzanie poplatkov za komunálny odpad, a ak ide o nájomcu rodinného domu, bytu alebo obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie, sleduje sa aj uhrádzanie nájomného. V prípade domácnosti, ktorej sa poskytuje sociálna služba v zariadení sociálnych služieb alebo v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa skúma úhrada za sociálnu službu, resp. starostlivosť.

Pri analýze nastavenia podmienok nároku na príspevok na bývanie sme vychádzali z materiálov - *Zmeny v systéme pomoci v hmotnej núdzi a prieskum dopadov zmien v poskytovaní príspevku na bývanie v rámci pomoci v hmotnej núdzi*⁵ a *Systém podpory bývania a príspevok na bývanie*,⁶ v ktorých sú podrobne popísané problémy pri dostupnosti príspevku na bývanie. V analýze sa taktiež venujeme niektorým návrhom, ktoré boli predmetom diskusií k príprave *Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovstva*⁷.

V spomenutých dokumentoch boli definované a popísané základné problémy v dostupnosti príspevku na bývanie v podmienkach Slovenskej republiky, ktorým sa budeme venovať v tejto časti analýzy. Podľa niektorých názorov sú podmienky nároku na príspevok na bývanie nastavené striktne a vylučujú z oprávnenosti mnohé domácnosti, ktoré žijú napríklad v neformálnych obydlíach, resp. obydlíach, ktoré nezodpovedajú bežným technickým normám.

---

⁴ Príspevok na bývanie je upravený v § 14 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Suma príspevku na bývanie s účinnosťou od 1. januára 2023 je ustanovená opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Slovenskej republiky č. 439 z 30. novembra 2022 o úprave súm pomoci v hmotnej núdzi. Príspevok na bývanie je ustanovený na sumu 63,90 EUR mesačne, ak ide o domácnosť s jedným členom domácnosti a na sumu 101,90 EUR mesačne, ak ide o domácnosť s viacerými členmi domácnosti, alebo ak ide o nájom bytu viacerými nájomcami.

⁵ Škobla, D., Csomor, G., Filadelfiová, J., *Zmeny v systéme pomoci v hmotnej núdzi a prieskum dopadov zmien v poskytovaní príspevku na bývanie v rámci pomoci v hmotnej núdzi*. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2016, 75 s. ISBN: 978-80-7138-155-6

⁶ Škobla, D., *Systém podpory bývania a príspevok na bývanie. Identifikácia optimálneho modelu na základe skúseností best practice v medzinárodnej perspektíve*. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny, 2018, 43 s.

⁷ Návrh Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovstva je v štádiu legislatívneho procesu v rokovaní [cit. 20.2.2023], dostupné online na: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/820>

Do tejto kategórie môžeme zaradiť napr. domácnosti žijúce na nevysporiadaných pozemkoch, v chatrčiach alebo v iných formách neskolaudovaného obydlija a ľudí bez domova, ktorí bývajú v záhradkárskych oblastiach bez nájomnej zmluvy. S argumentom, podľa ktorého aj týmto osobám vznikajú náklady v súvislosti s bývaním a taktiež musia platiť poplatok za komunálne odpady, síce možno súhlasiť, avšak podľa nášho názoru by štát nemal podporovať také bývanie, ktoré napr. zasahuje do práva skutočného vlastníka nehnuteľnosti, alebo ktoré svojím charakterom nespĺňa základné požiadavky na bezpečné a zdravie neohrozujúce bývanie. Pokiaľ by sa umožnilo poskytnutie príspevku na bývanie aj domácnostiam, ktoré bývajú v neformálnych obydliach, štát by tým konkludentne akceptoval protiprávny stav týchto obydli. Štát by mal vytvoriť nástroje pre domácnosti užívajúce neformálne bývanie, aby mali legálne možnosti riešenia svojej situácie (napríklad zlegalizovaním bývania, prípadne nájdením si iného vhodného bývania, sociálne pôžičky). Problematika bývania v tzv. neformálnych obydliach súvisí aj s nedostatočným bytovým fondom v Slovenskej republike. V tejto súvislosti je potrebné presadzovať a masívnejšie podporovať intenzívnu výstavbu dostupných nájomných bytov, ktorá by čiastočne mohla vyriešiť vzniknutú situáciu.

Nastaveniu podmienok nároku na príspevok na bývanie je tiež vyčítané, že nie je dostupný napr. pre osoby, ktoré si prenajímajú izbu, alebo ktoré bývajú v podnájme. Tieto skupiny domácností by vedeli preukázať existenciu právneho vzťahu k nehnuteľnosti, v ktorej bývajú a umožnením poskytnutia príspevku na bývanie týmto skupinám by nedochádzalo k podporovaniu nelegálneho bývania. Požiadavka na umožnenie poskytnutia príspevku na bývanie v prípade podnájomu celého bytu je legitímna a je možné zväziť legislatívnu úpravu. V prípade podnájomu časti bytu (napr. izby) je dôvodná obava z uzatvárania fiktívnych a účelových zmlúv. Mohlo by dochádzať k účelovému uzatváraní zmlúv medzi príbuznými, resp. priateľmi atď. a to len z dôvodu, aby osobe vznikol nárok na príspevok na bývanie, pričom nie je v kompetencii úradu posudzovať či zmluva bola uzavretá účelovo alebo nie.

Problematické sú tiež prípady, keď viac domácností žije v jednej nehnuteľnosti, pričom podľa súčasnej právnej úpravy príspevok na bývanie môže byť poskytnutý len raz bez ohľadu na počet domácností užívajúcich byt. Môže ísť napr. o situáciu kedy v jednom byte bývajú rodičia s dospelým zaopatreným dieťaťom. Možno predpokladať, že rodičia a ich dieťa uhrádzajú náklady na svoje potreby spoločne, je preto na mieste poskytovať tejto domácnosti iba jeden príspevok na bývanie. Ďalší prípad môže nastať, ak v byte bývajú dve, alebo viac rodín. V tomto prípade sa už nedá hovoriť o tom, že dve alebo tri domácnosti žijúce v jednom byte uhrádzajú náklady na svoje potreby spoločne. Náklady na bývanie (s výnimkou energií, vody a pod.) však nestúpajú priamo úmerne s počtom domácností, resp. členov, ktoré v byte bývajú. Ak by štát poskytoval príspevok na bývanie v plnej výške viacerým domácnostiam v jednom byte, išlo by o neprimerane vyššiu podporu týchto domácností v porovnaní s domácnosťou, ktorá žije v byte sama. V tejto súvislosti by bolo vhodné nastaviť viac úrovní príspevku na bývanie podľa počtu osôb v domácnosti, t. j. aj na tri, štyri, päť osôb, resp. šesť a viac osôb. Tento problém súvisí aj s domácnosťami žijúcimi v tzv. dvojdomo. Požiadavka na sprístupnenie príspevku na bývanie tomuto druhu domácností je legitímna, avšak úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad práce“) pri rozhodovaní o príspevku na bývanie vychádza z informácií a dokumentov, ktoré sú dostupné z katastra nehnuteľností. Úrad v podstate nemá možnosť prístupovať k týmto domácnostiam rozdielnym spôsobom. Pokiaľ

má tzv. dvojdom dve bytové jednotky, ale nie je to zapísané v katastri nehnuteľností, úrad nemôže postupovať iným, osobitným spôsobom a priznať dva príspevky na bývanie. Ďalším typom právneho vzťahu, pri ktorom sa nepriznáva príspevok na bývanie je napr. poskytnutie nocľahu v nocľahárni. Problematika nepriznania príspevku na bývanie na poskytnutie nocľahu klientom v nocľahárňach bola diskutovaná aj v rámci prípravy *Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovstva*. Ubytovanie v nocľahárňach je krátkodobým ubytovaním, ide o sociálnu službu, ktorá spočíva najmä v poskytnutí prístrešia na účel prenocovania a utvoreni podmienok na prípravu stravy, výdaj stravy alebo potravín a vykonanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny. Túto sociálnu službu nemožno kvalitou a trvalosťou bývania postaviť na rovnakú úroveň ako napr. bývanie v byte. Ubytovanie v nocľahárňach je tiež ťažko preukázateľné, keďže sa poskytuje bez potreby uzatvorenia zmluvy. Dodávame, že právne vzťahy spomínané v tejto časti nie sú podporované príspevkom na bývanie ani vo väčšine krajín, ktorým sa bližšie venuje porovnanie v časti 3.

Ďalším problémom pri dostupnosti príspevku na bývanie je podľa autorov odborných analýz skutočnosť, že v dôsledku posudzovania príjmu na účely zákona o pomoci v hmotnej núdzi, nie je príspevok na bývanie dostupný pre všetky nízkopríjmové domácnosti, ktoré môžu byť ohrozené stratou bývania. Tento problém by mohlo vyriešiť vyčlenenie príspevku na bývanie zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi, čo však z dlhodobého hľadiska predstavuje vysoký negatívny vplyv na štátny rozpočet a bolo by nevyhnutné vyčleniť násobne viac finančných prostriedkov na pokrytie tohto opatrenia⁸. Zavedenie príspevku na bývanie ako samostatnej štátnej sociálnej dávky by malo nepochybne pozitívny efekt na rozšírenie skupiny oprávnených osôb a ide o dlhodobo navrhované opatrenie, ktoré sa Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky snaží presadiť. V období, kedy bol štátny rozpočet zaťažený nepredvídateľnými výdavkami na pokrytie opatrení, ktoré mali slúžiť na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19, opatreniami na zmiernenie dôsledkov zvýšenej inflácie a počas prebiehajúcej utečeneckej krízy spôsobenej vojnou na Ukrajine je toto systémové opatrenie žiaľ nerealizovateľné.

Medzi ďalšiu prekážku prístupu k príspevku na bývanie autori odborných analýz zaraďujú požiadavku na preukázanie zaplatenia nákladov na bývanie. Týka sa to konkrétne požiadavky na preukázanie uhrádzania nákladov za služby spojené s bývaním, dani z nehnuteľnosti, poplatkov za komunálny odpad, resp. platby úhrady za sociálnu službu v zariadení sociálnych služieb alebo úhrady za starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Podľa nášho názoru ide o legitímnu požiadavku na vznik nároku na príspevok na bývanie. Tak ako každý, aj príjemcovia pomoci v hmotnej núdzi a členovia ich domácnosti, si musia plniť svoje zákonom uložené povinnosti. Jedným z nástrojov, ako motivovať tieto osoby k plneniu svojich povinností, je aj podmienenie poskytovania príspevku na bývanie skutočnosťou, že žiadateľ uhrádza náklady spojené s bývaním. Bolo by zároveň nežiadúce poskytovať príspevok na bývanie, ktorého účelom je čiastočné pokrytie výdavkov na bývanie, osobám, ktoré tieto výdavky neuhrádzajú. Ide síce o skupiny obyvateľov, ktoré majú veľmi nízky príjem a zaplatenie všetkých zákonom vyžadovaných poplatkov spojených

---

⁸ V tejto súvislosti možno poukázať na Analýzu výdavkov na bývanie z roku 2019, ktorú vypracoval Inštitút pre výskum práce a rodiny, [cit. 7.2.2023], dostupné online na: <https://ivpr.gov.sk/analyza-vydavkov-domacnosti-na-byvanie-daniel-gerbery-2019/>

s bývaním môže byť pre tieto osoby náročné, existujú však mechanizmy, ktoré im ich nepriaznivú situáciu zjednodušujú. V tejto súvislosti možno spomenúť, že v prípade, ak má domácnosť nedoplatky spojené s úhradou nákladov za služby spojené s bývaním, na priznanie príspevku na bývanie stačí, ak predloží dohodu o splátkach a potvrdenie o riadnom plnení splátkového kalendára. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov dáva obci možnosť všeobecne záväzným nariadením ustanoviť zníženie, alebo odpustenie dane z nehnuteľností vo vzťahu k vlastníkom nehnuteľností, ktorí sú v hmotnej núdzi. Možnosť zníženia alebo odpustenia poplatku za podmienok, ktoré obec určí vo všeobecne záväznom nariadení, existuje aj v prípade poplatku za komunálny odpad. Je preto aj na obciach, pokiaľ to prostriedky obce umožňujú, aby pomohli nízkopríjmovým obyvateľom a oslobodili ich od niektorých daní a poplatkov. V prípade súkromnoprávných vzťahov, ktoré zakladajú nárok na príspevok na bývanie, je regulácia zo strany štátu ťažšia. Štát nemôže zasahovať do týchto súkromnoprávných vzťahov, napr. tým, že uloží prenajímateľovi povinnosť uzavrieť s nájomcom, ktorý je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, splátkový kalendár na splátky nákladov za služby spojené s bývaním.

V súvislosti so skúmaním zaplatenia nákladov na bývanie sa v dokumente - *Zmeny v systéme pomoci v hmotnej núdzi a prieskum dopadov zmien v poskytovaní príspevku na bývanie v rámci pomoci v hmotnej núdzi* poukazuje aj na skutočnosť, že vlastníci domov majú privilegované postavenie voči vlastníkom bytov a nájomníkom, z dôvodu, že sa u nich nepreverte pravidelné uhrádzanie nákladov na bývanie a k prehodnocovaniu dochádza raz za 12 mesiacov. K vyriešeniu tohto problému by malo dôjsť prijatím novely zákona o pomoci v hmotnej núdzi, ktorá by mala nadobudnúť účinnosť 1.4.2023⁹. V predmetnej novele sa navrhuje prehodnocovať podmienky nároku na príspevok na bývanie raz za 12 mesiacov a to v prípade oboch kategórií domácností.

---

⁹ Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi, stav legislatívneho procesu k 20.2.2023: návrh zákona postúpil do redakcie, dostupné online na: [Zákony](#) : [Vyhľadávanie v návrhoch zákonov](#) : [Detaily návrhu zákona - Národná rada Slovenskej republiky \(nrsrc.sk\)](#)

3. Medzinárodné porovnanie podpory bývania

Pri medzinárodnom porovnaní nastavenia príspevku na bývanie možno rozdeliť jednotlivé štáty do troch kategórií. Do prvej kategórie zaraďujeme štáty, v ktorých sa poskytuje príspevok na bývanie ako samostatná dávka oddelená od akéhokoľvek iného systému sociálnej pomoci. V druhej kategórii nájdeme štáty, ktoré poskytujú príspevok na bývanie ako súčasť systému garantovaného minimálneho príjmu (v Slovenskej republike je to systém pomoci v hmotnej núdzi), resp. iného systému sociálnej pomoci. Do tretej kategórie na základe analýzy zaraďujeme štáty, v ktorých sa neposkytuje príspevok na bývanie, prípadne v ktorých existuje špecifická forma tohto príspevku. Pri poslednej kategórii štátov sa snažíme zamerať na analýzu iných nástrojov podpory bývania, ktoré v týchto štátoch existujú. Analýza sa primárne zameriava na porovnanie podmienok nároku na príspevok na bývanie, resp. porovnanie podpory bývania v členských štátoch Európskej únie. Na členské štáty Európskej únie sme sa v analýze zamerali najmä z dôvodu, že v prípade týchto krajín, disponujeme dostatočnými informáciami potrebnými na uskutočnenie porovnania. Okrajovo sme ku každej kategórii zaradili jeden zo štátov Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) a to konkrétne Kanadu, Japonsko a Nový Zéland. Pri porovnaní jednotlivých členských štátov Európskej únie, sme pre účely analýzy vychádzali z dostupných údajov zverejnených na webstránke Spoločného informačného systému o sociálnej ochrane¹⁰, z TAX-Benefit modelov¹¹ vypracovaných OECD a z dokumentu *KEY CHARACTERISTICS OF HOUSING ALLOWANCES*, ktorý bol tiež vypracovaný OECD. Posledné dva dokumenty poskytli informácie okrem iného o podmienkach nároku na príspevok na bývanie v Kanade a Japonsku a o podmienkach podpory bývania na Novom Zélande.

3.1 Príspevok na bývanie ako samostatná sociálna dávka

Poskytovanie príspevku ako samostatnej sociálnej dávky považujeme za najoptimálnejšie riešenie podpory bývania zraniteľných skupín obyvateľstva. Tento prístup sa uplatňuje vo väčšine členských štátov Európskej únie. Na rozdiel od príspevku na bývanie, ktorý sa poskytuje ako súčasť inej sociálnej pomoci, vidíme najväčšiu výhodu samostatného príspevku v tom, že môže byť určený širšej skupine obyvateľstva a zákonodarca má väčšiu voľnosť pri nastavovaní podmienok, za ktorých môže byť žiadateľovi priznaný. V tejto kapitole si zhrnieme jednotlivé špecifiká príspevku na bývanie v krajinách, v ktorých sa poskytuje vo forme samostatnej sociálnej dávky.

---

¹⁰ <https://www.missoc.org/missoc-database/comparative-tables/?test=>

¹¹ <https://www.oecd.org/social/benefits-and-wages/>

3.1.1 Česká republika

V Česku sa poskytujú dva druhy príspevkov, ktoré slúžia na podporu nízkopríjmových domácností za účelom úhrady nákladov na bývanie. Konkrétne ide o doplatok na bývanie, poskytovaný v rámci systému pomoci v hmotnej núdzi a príspevok na bývanie ako samostatná štátna sociálna dávka. V prípade Českej republiky ide o akýsi hybridný model, kedy sa príspevok na bývanie poskytuje aj ako samostatná dávka aj ako súčasť systému sociálnej pomoci. Tento model sa uplatňuje aj v niektorých iných krajinách.

Predpokladom nároku na doplatok na bývanie je existencia nároku na príspevok na živobytie. Doplatok na bývanie možno priznať s prihliadnutím na celkové sociálne a majetkové pomery aj osobe, ktorej príspevok na živobytie nebol priznaný z dôvodu, že príjem osoby a spoločne posudzovaných osôb presiahol sumu živobytia osoby a spoločne posudzovaných osôb, ale nepresiahol 1,3-násobok sumy živobytia osoby a spoločne posudzovaných osôb. Doplatok na bývanie sa vypočítava tak, aby rodina poberajúca sociálnu pomoc a príspevok na bývanie po zaplatení nákladov na bývanie stále dostávala životné minimum. Výška doplatku na bývanie sa určí ako rozdiel medzi sumou odôvodnených nákladov na bývanie, zníženou o príspevok na bývanie a sumou, o ktorú príjem osoby a spoločne posudzovaných osôb zvýšený o vyplatený príspevok na živobytie prevyšuje sumu živobytia spoločne posudzovaných osôb. Ako príklad môžeme uviesť osobu, ktorej odôvodnené výdavky na bývanie sú 10 000 Kč (cca 420 EUR), pričom poberá príspevok na bývanie v sume 8 614 Kč (cca 360 EUR), príspevok na živobytie v sume 4 620 Kč (cca 190 EUR) a nemá žiadny príjem. Výška životného minima je u tejto osoby 4 620 Kč (cca 190 EUR). Mesačný doplatok na bývanie sa u tejto osoby vypočíta nasledovne - Mesačný doplatok na bývanie = (10 000 Kč odôvodnené náklady na bývanie – 8 614 Kč príspevok na bývanie za predchádzajúci kalendárny mesiac) – [(0 príjem + 4620 vyplatený príspevok na živobytie) – 4 620 životné alebo existenčné minimum]. Mesačný doplatok na bývanie je v tomto prípade 1 386 Kč¹² (cca 60 EUR).

Príspevok na bývanie je určený na pomoc nízkopríjmovým domácnostiam na pokrytie výdavkov spojených s bývaním. Ide o príspevok, ktorý závisí od príjmu domácnosti a nepodlieha zdaneniu.

Výška dávky sa vypočíta ako rozdiel medzi normatívnymi nákladmi na bývanie a príjmom domácnosti vynásobeným koeficientom 0,30 (0,35 v Prahe). Normatívne náklady na bývanie sú dané zákonom a sú navyše diferencované podľa typu bývania, veľkosti obce a počtu rodinných príslušníkov. Na výpočet príspevku na bývanie sa použijú skutočné náklady na bývanie, ak sú nižšie ako normatívne náklady. Relevantným príjmom domácnosti je súčet príjmov zo závislej činnosti alebo samostatnej zárobkovej činnosti po odpočítaní odvodov na zdravotné a sociálne poistenie, dane z príjmu, dôchodkov, nemocenských dávok, dávok v nezamestnanosti a všetkých ostatných príjmov podľa daňovej legislatívy.

---

¹² (10 000 - 8 614) - [(0 + 4 620) - 4 620] = 1 386 Kč

3.1.2 Dánsko

V Dánsku existujú dva druhy príspevku na bývanie. Jeden sa poskytuje primárne domácnostiam v produktívnom veku, zatiaľ čo druhý je určený najmä pre dôchodcov. Výška oboch príspevkov na bývanie sa v Dánsku určuje na základe výdavkov na bývanie, príjmu domácnosti (okrem príjmu detí), podlahovej plochy obydlija a zloženia domácnosti.

Základom pre výpočet príspevku na bývanie pre domácnosti v produktívnom veku je výška nájomného po odpočítaní výdavkov na elektrinu, televíziu, plyn a teplú vodu. Domácnosť nesmie prekročiť výšku maximálneho nájomného, ktorá je 82 100 DKK (cca 11 000 EUR) ročne pre domácnosti bez detí. Maximálne nájomné sa zvyšuje o 5 % na dieťa, najviac o 20 %. Domácnosti môžu dostávať príspevky na bývanie až do výšky 43 332 DKK (cca 5 800 EUR) ročne. Ak tvoria domácnosť viac ako tri deti, táto suma sa zvýši o 25 % na 54 165 DKK (cca 7 200 EUR) ročne.

Pre domácnosť bez detí nemôže príspevok na bývanie presiahnuť 15 % nájomného. Pre domácnosti s deťmi sa príspevok na bývanie vypočíta ako 60 % z nájomného a následne sa zníži o 18 % z príjmu domácnosti, ktorý presahuje 146 400 DKK (cca 19 500 EUR). Ak je však v domácnosti viac ako jedno dieťa, táto hranica sa zvýši o určitú sumu na každé dieťa až do maximálnej výšky 262 200 DKK (cca 35 000 EUR). Domácnosti musia vždy zaplatiť určitú čiastku zo splatného nájomného.

Okrem príspevku na bývanie existuje v Dánsku aj osobitná dávka na bývanie pre ľudí, ktorí sú odkázaní na sociálnu pomoc. Táto dávka sa poskytuje osobám, ktoré spĺňajú podmienky na poberanie sociálnej pomoci a sú v mimoriadne ťažkej situácii z dôvodu vysokých nákladov na bývanie.

3.1.3 Fínsko

Vo Fínsku je zavedený samostatný príspevok na bývanie, ktorý je určený pre vlastníkov a nájomcov bytov. Jeho výška sa určuje na základe vzorca, v ktorom sa berú do úvahy náklady na bývanie, počet členov domácnosti, príjem za mesiac pred zdanením a geografická poloha obydlija.

Náklady na bývanie sú podporované prostredníctvom troch systémov:

- Všeobecný príspevok na bývanie (*Yleinen asumistuki*) dostupný pre rodiny, páry a slobodné osoby s obmedzenými prostriedkami,
- Príspevok na bývanie pre dôchodcov (*Eläkkeensaajan asumistuki*), dostupný pre dôchodcov s obmedzenými príjmami,
- Príspevok na bývanie pre študentov (*Opintotuen asumislisä*).¹³

Všeobecný príspevok na bývanie predstavuje 80 % rozdielu medzi prijateľnými nákladmi na bývanie a tzv. základnou odpočítateľnou položkou.

---

¹³ Takmer všetci študenti boli od 1. augusta 2017 priradení do systému všeobecného príspevku na bývanie.

Výšku základnej odpočítateľnej položky ovplyvňuje mesačný hrubý príjem domácnosti znížený o prípadnú zrážku zo zárobku (ktorá závisí od počtu dospelých a detí v domácnosti). Plná sadzba príspevku (t. j. prípad nulového odpočtu) je k dispozícii pri mesačnom príjme 603 EUR plus 100 EUR na každú dospelú osobu a 223 EUR na každé dieťa v domácnosti. Sumy použité vo vzorci sa zvyčajne každoročne upravujú v súlade so zmenami v národnom dôchodkovom indexe (okrem rokov 2015, 2017, 2018 a 2019, kedy sa uplatňovali osobitné pravidlá znižovania alebo zmrazovania dávok).

Prijateľné náklady na bývanie sú zákonom stanovené maximálne limity nákladov domácností na bývanie. Akékoľvek náklady na bývanie presahujúce tieto limity sa nevykazujú ako náklady na bývanie. Limity sa líšia podľa veľkosti domácnosti a polohy domu. Od roku 2018 sa náklady na bývanie upravujú podľa spotrebiteľských cien (index životných nákladov).

Nárok na príspevok na bývanie sa posudzuje raz ročne. V prípade zmeny okolností sa vykonávajú špeciálne kontroly oprávnenosti.

Príspevok na bývanie pre dôchodcov predstavuje 85 % rozdielu medzi prijateľnými nákladmi na bývanie a súčinom tzv. základnej odpočítateľnej položky a dodatočnej odpočítateľnej položky viazanej na príjem. Prijateľné náklady na bývanie nesmú prekročiť maximálne limity stanovené každý rok vládou, ktoré sa líšia podľa obce, v ktorej sa nehnuteľnosť nachádza.

3.1.4 Francúzsko

Príspevok na bývanie sa poskytuje domácnostiam v závislosti od majetkových pomerov, s cieľom znížiť ich náklady na bývanie. Výška závisí okrem iného od príjmov, zloženia domácnosti, miesta bydliska, výšky nákladov na bývanie a počtu detí či závislých osôb.

Vo Francúzsku sa poskytujú tri druhy príspevkov na bývanie, a to:

- Personalizovaný príspevok na bývanie
  - o dostupný pre nájomcov domov a bytov, ktorí si prenajímajú dom, alebo byt, ktorý bol predmetom zmluvy medzi vlastníkom a štátom. Táto zmluva stanovuje okrem iného aj výšku nájomného, trvanie prenájmu, podmienky údržby a pod. Je určený aj pre vlastníkov domov, ktorí využili schválený úver alebo sociálny prístupový úver na kúpu alebo výstavbu domu.
- Príspevok na bývanie pre rodiny
  - o dostupný pre každú domácnosť, ktorá nemá nárok na Personalizovaný príspevok na bývanie. Je určený napr. pre poberateľov rodinných dávok, osoby s nezaopatreným dieťaťom, mladé domácnosti, tehotné ženy alebo osoby žijúce so závislým predkom.
- Príspevok na sociálne bývanie
  - o dostupný pre každú domácnosť, ktorá musí platiť nájom alebo hypotéku a nemá nárok na Personalizovaný príspevok na bývanie alebo Príspevok na bývanie pre rodiny. Zameriava sa najmä na podporu mladých ľudí, študentov, páry bez detí, starších ľudí a osoby so zdravotným postihnutím.

Všeobecný príspevok na bývanie predstavuje určité percento časti výdavkov na bývanie. Jeho výška je o to vyššia, o čo nižší je príjem domácnosti, domácnosť tvorí veľký počet detí a výdavky na bývanie sú vysoké (nájomné sa však zohľadňuje len do určeného stropu, ktorý sa líši v závislosti od zloženia domácnosti a miesta bydliska).

3.1.5 Grécko

V Grécku existujú dva druhy príspevku na bývanie. V prvom prípade ide o nepríspevkovú dávku vo forme nájomného, vyplácanú nepoisteným a nízkopříjmovým starším ľuďom nad 67 rokov, ktorí žijú sami alebo v páre a nevlastnia dom. Ročný zdaniteľný príjem poberateľov nesmie presiahnuť 4 320 EUR (alebo 8 640 EUR v prípade páru). Prijemcovia musia spĺňať aj ďalšie príjmové a majetkové kritériá. Výška tohto príspevku je 362 EUR mesačne.

Druhý prípad predstavuje samostatný príspevok na bývanie poskytovaný v rámci programu sociálnej pomoci, ktorý je zameraný na pomoc domácnostiam s nízkymi príjmami, ktoré žijú v prenajatých rezidenciách. Program je centrálnne financovaný a organizovaný Ministerstvom práce a sociálnych vecí a nárok naň je založený na subjektívnom práve (na účasť v programe musia domácnosti súčasne spĺňať všetky zákonom stanovené podmienky týkajúce sa príjmu, majetku a bydliska).

Príspevok sa vypláca šesť mesiacov od dátumu prvej výplaty. Po uplynutí uvedenej lehoty je príjemca povinný opätovne podať žiadosť o zaradenie do programu.

Oprávnené domácnosti:

- a) Jednočlenná domácnosť: osamelá dospelá osoba, ktorá býva sama v obydlí a nepatrí do kategórie dospelých do 25 rokov navštevujúcich školu, univerzitu alebo inštitúciu odborného vzdelávania a prípravy v Grécku.
- b) Viacčlenná domácnosť: všetci jednotlivci žijúci pod jednou strechou. Viacčlenné domácnosti zahŕňajú dospelé deti do 25 rokov navštevujúce školu, univerzitu alebo inštitúciu odborného vzdelávania a prípravy bez ohľadu na miesto ich bydliska.

Pri žiadosti o zaradenie do programu sa posudzuje súčet všetkých príjmov z akéhokoľvek zdroja v Grécku alebo v zahraničí, pred zdanením, po odpočítaní príspevkov na sociálne zabezpečenie, ktoré dosiahli všetci členovia domácnosti, podľa posledného daňového priznania. Do tohto príjmu sa nezahŕňajú prídavky na dieťa, dávka v nezamestnanosti, dávky v invalidite, garantovaný minimálny príjem a pod. Okrem príjmu sa posudzuje aj hnutel'ný a nehnuteľný majetok a bankové vklady. Ak príjem prekročí stanovenú hranicu, príspevok sa nevypláca.

Výška príspevku je pevne stanovená na 70 EUR mesačne pre jednočlennú domácnosť, pričom za každého ďalšieho člena domácnosti sa zvyšuje o 35 EUR mesačne. Celková výška príspevku nesmie presiahnuť 210 EUR mesačne, bez ohľadu na zloženie domácnosti. Príspevok nemôže byť vyšší ako nájomné.

3.1.6 Holandsko

To, či má domácnosť alebo osoba v Holandsku nárok na príspevok na bývanie, závisí od výšky jej nájomného, príjmu, majetku, typu domácnosti a veku členov domácnosti. Príspevok na bývanie je samostatnou dávkou a nespadá do všeobecného systému minimálneho príjmu. Základným princípom je, že každá domácnosť si časť nájomného vždy platí sama.

Výška príspevku na bývanie závisí od aktuálnej výšky nájomného a mení sa podľa zdaniteľného príjmu. Takzvané „štandardné nájomné“, je čiastka nájomného, ktorú si domácnosť musí zaplatiť sama; závisí od veľkosti domácnosti, veku obyvateľov a zdaniteľného príjmu domácnosti a zvyšuje sa so zvyšujúcim sa zdaniteľným príjmom domácnosti. Príspevok na bývanie predstavuje rozdiel medzi skutočným nájomným a štandardným nájomným. Pri prenájme do určitej výšky sa platí celý rozdiel. Pri vyššom nájomnom je rozdiel pokrytý len čiastočne. Domácnosť prestane dostávať príspevok, keď sa ich osobný príspevok (ktorý závisí od príjmu) rovná alebo prekračuje skutočné nájomné alebo maximálny limit nájomného.

3.1.7 Írsko

V Írsku existujú dve schémy podpory bývania, a to doplatok na nájomné a príspevok na bývanie.

Hlavnou cieľovou skupinou doplatku na nájomné sú ľudia žijúci v súkromnom prenájme. Vo všeobecnosti platí, že osoba spĺňa podmienky, ak už nie je zamestnaná na plný úväzok (pracuje menej ako 30 hodín týždenne) a pred stratou zamestnania na plný úväzok si prenajímala ubytovanie aspoň šesť mesiacov. Keď si osoba zabezpečí zamestnanie na plný úväzok (viac ako 30 hodín týždenne), stratí nárok na príspevok. Táto dávka bola vo väčšine prípadov nahradená príspevkom na bývanie, ale v niekoľkých prípadoch je stále dostupná.

Výška podpory závisí od lokality prenajatého ubytovania a veľkosti rodiny. Prijemcovia platia stanovený minimálny príspevok na ich prenájom. Existuje maximálna výška podporovaného nájomného, ktorá sa líši podľa veľkosti a zloženia domácnosti.

Ďalšou schémou je príspevok na bývanie. Ide o formu podpory sociálneho bývania, ktorú poskytujú všetky miestne orgány. Podmienky nároku a sumy sa líšia podľa miesta bydliska. Výška nájomného by mala byť v rámci predpísaných maximálnych limitov nájomného, ktoré vychádzajú z veľkosti domácnosti a trhu s nehnuteľnosťami v príslušnej oblasti.

Každá domácnosť, ktorá je vyhodnotená ako oprávnená na sociálne bývanie, má okamžite nárok na podporu bývania prostredníctvom schémy príspevku na bývanie (Housing Assistance Payment – HAP).

Pre priznanie nároku na príspevok na bývanie:

- musí ubytovanie spĺňať minimálne štandardy pre nájomné bývanie,
- príjem domácnosti by mal byť nižší ako hranica platná v oblasti bytového úradu,
- domácnosť musí preukázať, že nemá vhodné náhradné ubytovanie,
- členovia domácnosti sa nesmú zapájať do protispoločenského správania.

Nájomca platí týždenný príspevok na nájomné miestnemu úradu. Tento „príspevok na nájomné“ je založený na príjme domácnosti. Spôsob výpočtu príspevku na nájomné sa medzi miestnymi orgánmi líši. Miestny úrad potom platí nájomné prenajímateľovi až do maximálnej výšky stanovenej príslušnými predpismi.

Každý člen domácnosti musí prispievať na nájomné. Hlavná (najviac) zarábajúca osoba musí prispievať 15 % svojho príjmu nad 32 EUR týždenne alebo 64 EUR týždenne, ak je príjem jej manžela/manželky nižší ako 32 EUR týždenne. Akákoľvek iná dospelá osoba žijúca v domácnosti musí tiež prispievať 15 % svojho príjmu nad 32 EUR týždenne, ale ich príspevok je obmedzený na 19 EUR týždenne. Za každé dieťa v domácnosti sa z príspevku na nájomné odpočíta 1 EUR týždenne.

3.1.8 Litva

Jednotlivci a rodiny, ktoré si prenajmú obydlie za trhových podmienok, môžu získať príspevok na čiastočnú náhradu nájomného za bývanie (*būsto nuomos mokesčio dallies kompensacija*). Tento príspevok je tiež určený pre domácnosti, ktoré prišli o domov v dôsledku vyššej moci, veľké rodiny a osoby so zdravotným postihnutím.

Nárok na príspevok vzniká za týchto podmienok:

- obydlie je miestom bydliska žiadateľa,
- majetok a príjmy nepresahujú stanovené limity (napr. čistý ročný príjem rodiny pozostávajúcej z dvoch alebo troch osôb žijúcich vo Vilniuse nepresahuje 122-násobok štátom podporovaného príjmu),
- žiadateľ nie je vlastníkom obydlija alebo ak áno, obydlie musí byť opotrebované na viac ako 60 % alebo podlahová plocha na osobu je príliš malá,
- uzatvorená zmluva o nájme bytu najmenej na jeden rok, ktorá musí byť zapísaná v príslušnom registri.

Výška dávky sa môže líšiť v závislosti od zloženia domácnosti, miesta, kde sa obydlie nachádza a od hodnoty nehnuteľností v danej oblasti. Výška dávky nesmie presiahnuť skutočné nájomné.

V Litve sa poskytuje aj príspevok na kompenzáciu vykurovania, ktorý sa prizná, ak náklady na vykurovanie sú vyššie ako 20 % rozdielu medzi príjmom príjemcu a štátnou podporou poskytovanou na domácnosť alebo osamelú osobu, ak náklady na pitnú vodu sú vyššie ako 2 % z príjmu príjemcu a ak náklady na teplú vodu sú vyššie ako 5 % z príjmu príjemcu.

3.1.9 Lotyšsko

Domácnosti a osamelé osoby, ktoré nie sú schopné zabezpečiť si základné životné potreby, môžu mať nárok na príspevok na bývanie. Základné princípy výpočtu a udeľovania sú

stanovené vnútroštátnymi predpismi. Obce môžu stanoviť dodatočné pravidlá, maximálne sumy a platobné postupy, tieto parametre sa tak v jednotlivých obciach líšia.

Zohľadňujú sa tieto náklady: nájomné, tepelná energia na zabezpečenie vykurovania a teplej vody, elektrina, voda, zemný plyn, stočné, nakladanie s komunálnym odpadom, výdavky spojené s telekomunikáciami a internetom a pod.

Príspevok na bývanie môže byť vyplatený v hotovosti alebo v naturáliách, napr. v niektorých prípadoch možno palivo (palivové drevo) dodať príjemcovi príspevku alebo účty za energie možno zaplatiť priamo poskytovateľovi služby. Peňažné príspevky na bývanie sa vyplácajú mesačne.

Náklady na bývanie a pravidlá definujúce, či má domácnosť nárok na príspevok, sa líšia v závislosti od obce. V Rige nesmie príjem domácnosti presiahnuť 320 EUR mesačne. V prípade samostatne žijúceho starobného alebo invalidného dôchodcu (alebo poberateľa štátnej sociálnej dávky) je hranica príjmu 400 EUR mesačne. Domácnosť, ktorá spĺňa tieto kritériá, získava štatút nízkopríjmovej domácnosti.

V niektorých obciach sa príspevok určuje ako rozdiel medzi úrovňou garantovaného minimálneho príjmu plus náklady na spotrebu obytného priestoru a náklady na verejné služby a čistým príjmom žiadateľa; v ostatných obciach je príspevok stanovený pevnou sumou.

V niektorých obciach sa príspevok na bývanie poskytuje mesačne, v iných obciach raz počas vykurovacieho obdobia. Žiadatelia o príspevok musia svoje príjmy preukazovať každých 3 až 6 mesiacov. Veľký počet obcí poskytuje príspevok na bývanie raz ročne.

3.1.10 Luxembursko

Od 1. januára 2016 je zavedený nový príspevok na bývanie s názvom *subvention de loyer* (dotácia na nájomné). Tento príspevok, alebo dotácia sa vzťahuje na nízkopríjmové domácnosti žijúce v Luxembursku, ktoré si prenajímajú alebo chcú prenajať obydlie na súkromnom trhu (domácnosti, ktoré si prenajímajú sociálne bývanie, sú z tohto príspevku vylúčené). Nájomné musí presiahnuť viac ako 25 % príjmu a žiadateľ nesmie byť vlastníkom obydlia v Luxembursku alebo v zahraničí.

Výška sa vypočíta podľa príjmu domácnosti, zloženia domácnosti a referenčného nájomného, ktorého výška závisí od zloženia domácnosti a je definovaná podľa teoretických optimálnych potrieb podľa typu domácností.

Podľa zloženia domácnosti je mesačná suma príspevku maximálne 300 EUR a nesmie presiahnuť nájomné, ktoré platí domácnosť.

Okrem toho sa v Luxembursku poskytuje aj príspevok pre ľudí s nízkymi príjmami, ktorí žijú v centrách starostlivosti o seniorov.

3.1.11 Malta

Poberatelia sociálnej pomoci (*Ghajjnuna Soċjali*), ktorí bývajú v prenajatej nehnuteľnosti v súkromnom sektore, majú nárok na príspevok na nájomné až do výšky 3 600 EUR ročne pre osamelú osobu a až 5 000 EUR pre pár s 2 deťmi. Ostatné sadzby platia v závislosti od počtu osôb v domácnosti. Ide o samostatný príspevok. Príspevok nemôže byť vyšší ako skutočne zaplatené nájomné.

Podmienky nároku:

- žiadateľ musí byť maltským občanom alebo občanom EÚ. V prípade manželských párov musí byť jeden člen páru Malt'an alebo občan EÚ a žiť nepretržite na Malte najmenej 18 mesiacov pred dátumom podania žiadosti,
- žiadateľ musí byť nájomcom alebo mať právo dočasného bývania nepresahujúce 21 rokov a jeho príjem nesmie presiahnuť 19 000 EUR ročne u osamelej osoby a 32 000 EUR u páru s 2 deťmi. Iné príjmové kategórie platia v závislosti od zloženia domácnosti,
- nehnuteľnosť musí byť v dobrom technickom a obývatel'nom stave a žiadateľ musí predložiť platnú kópiu nájomnej zmluvy.

Príspevok sa prehodnocuje každé dva roky na základe príjmu a majetku žiadateľa za predchádzajúci rok.

3.1.12 Nemecko

V Nemecku existujú dva typy príspevkov na bývanie, a to príspevok na bývanie podľa zákona o príspevku na bývanie (*Wohngeld*) a príspevok na bývanie a kúrenie (*Leistungen für Unterkunft und Heizung*), ktorý sa poskytuje v rámci dávky v nezamestnanosti.

Individuálny nárok domácnosti na príspevok na bývanie závisí od jej príjmu, výšky nájomného a počtu jej členov. Pri rozhodovaní o príspevku na bývanie sa berú do úvahy aj majetkové pomery domácnosti.

Nárok na príspevok na bývanie môže mať každý s nízkym príjmom a vysokým nájomným alebo vysokými finančnými záväzkami vyplývajúcimi z jeho vlastného bývania, teda vlastníci, nájomníci a osoby ubytované v sociálnom bývaní.

Nárok na príspevok na bývanie sa vypočíta podľa vzorca s parametrami pre: veľkosť domácnosti, oprávnený príjem a oprávnené náklady na bývanie (nájomné alebo zaťaženie finančnými záväzkami). Tento vzorec sa potom prevedie do tabuliek pre rôzne veľkosti domácností, ktoré určujú na aký príspevok má domácnosť nárok. Tabuľky zoskupujú príjmy a nájomné do pásiem tak, že v rámci každého príjmového pásma a každého pásma nákladov na bývanie majú domácnosti nárok na rovnakú výšku príspevku.

Konečná výška príspevku na bývanie závisí od počtu osôb v domácnosti, príjmu a nájomného alebo zaťaženia finančnými povinnosťami (až do limitov určených podľa výšky regionálneho nájomného a veľkosti domácnosti).

Príspevok na bývanie a kúrenie je určený výlučne pre poberateľov dávky v nezamestnanosti. Miestne orgány posudzujú primerané výdavky na ubytovanie a kúrenie pre celú spoločnú domácnosť žiadateľa. Príspevok sa v prípade neprimerane veľkého alebo drahého ubytovania poskytuje maximálne na 6 mesiacov, pokiaľ nie je možné a rozumné očakávať, že sa poberateľ presťahuje skôr alebo zníži náklady, napríklad prijatím nájomníka.

Výška príspevku závisí od primeraných nákladov na bývanie a primeraného nájomného za meter štvorcový. Primerané náklady na bývanie sa určujú podľa okolností každého jednotlivého prípadu, najmä podľa veľkosti rodiny, veku a zdravotného stavu členov domácnosti. Primerané nájomné za meter štvorcový sa určuje na základe nájomného za porovnateľné byty nižšej kategórie v mieste bydliska príjemcu. Ak nie sú k dispozícii relevantné údaje, musia sa použiť iné referenčné ukazovatele, ako napríklad maximálne sadzby stanovené v zákone o príspevku na bývanie, ktoré sa líšia podľa veľkosti domácnosti a úrovne miestneho nájomného.

3.1.13 Poľsko

Príspevok na bývanie sa vypláca vlastníkom a nájomcom domov alebo bytov. Príspevok sa poskytuje po dobu 6 mesiacov s možnosťou opätovného priznania pri splnení zákonom stanovených podmienok.

Nárok na príspevok na bývanie môže vzniknúť nízkopríjmovým domácnostiam, ktorých príjem nedosahuje zákonom stanovený limit a spĺňajú požiadavky na veľkosť domu, resp. bytu. Jednotlivec musí mať hrubý príjem nižší ako 175 % minimálneho starobného dôchodku a viacčlenná domácnosť 125 % minimálneho starobného dôchodku na obyvateľa. O tom, či žiadatelia majú nárok na dávku, rozhoduje starosta obce.

Príspevok sa vypláca na základe rozdielu medzi tým, čo sa považuje za primerané výdavky na bývanie pre domácnosť, a skutočnými nákladmi na bývanie. Náklady na bývanie nesmú presiahnuť maximálnu sumu vypočítanú na základe veľkosti rodiny a veľkosti bytu. Primerané výdavky na bývanie sa odvíjajú od veľkosti domu, resp. bytu. Plocha domu alebo bytu nemôže prekročiť stanovené limity o viac ako 30 %.

3.1.14 Rakúsko

V Rakúsku existujú tri druhy príspevku na bývanie, a to:

- Príspevok poskytovaný v rámci systému minimálneho príjmu (starý systém)
- Príspevok na nájomné (Mietbeihilfe)
- Príspevok na bývanie (Wohnbeihilfe).

Príspevok poskytovaný v rámci systému minimálneho príjmu sa poskytuje v sume, ktorá zahŕňa podiel 25 % na nákladoch na ubytovanie. Ak sú skutočné náklady na bývanie nižšie, podiel sa môže znížiť. Príjemcovia minimálneho príjmu dostávajú základný príspevok na náklady na bývanie vo výške 25 % platného minimálneho štandardu a v prípade vysokých

nákladov na bývanie môžu dostať dodatočný príplatok na nájomné s názvom *Mietbeihilfe*. Príspevok na nájomné sa priznáva mesačne poberateľom dôchodkov/dávok s minimálnym príjmom, ak výška nájomného prekračuje určitú úroveň celkového príjmu domácnosti.

Výška príspevku na nájomné závisí od mesačného nájmu, mesačného príjmu domácnosti, počtu osôb žijúcich v domácnosti a veľkosti bytu. Príspevok na nájomné sa vypočíta ako rozdiel medzi maximálnou sumou príspevku alebo skutočne zaplateným nájomným (mínus príspevok na bývanie *Wohnbeihilfe* v prípade, že osoba poberá túto dávku), ak je nižšie a základným príspevkom poskytovaným v rámci systému minimálneho príjmu. Príspevok na nájomné sa platí navyše k Príspevku na bývanie, ak výška nájomného vedie k tomu, že príjem domácnosti sa dostane pod stanovenú úroveň.

Príspevok na bývanie *Wohnbeihilfe* pokrýva rozdiel medzi započítateľnými výdavkami na bývanie (zákonne povolené nájomné stanovené v nájomnej zmluve) a tým, čo sa považuje za primerané výdavky na bývanie. Výška závisí od nájomného, príjmu, zloženia a veľkosti domácnosti, veľkosti obydli a od toho, či obydlie bolo postavené/zrekonštruované z verejných dotácií alebo nie.

3.1.15 Slovinsko

Nájomcovia v nájomnom bývaní majú nárok na príspevok na bývanie (*subvencija najemnine*), ak ich príjem a príjem osôb, s ktorými bývajú, nepresahuje úroveň zákonom stanoveného limitu príjmu. Príspevok na bývanie sa vlastníkom bytov nevypláca. Na výpočet vplýva množstvo faktorov, napr. poloha bytu, úžitková plocha bytu, náklady na prenájom, či hodnota bytu.

O príspevok na bývanie môžu požiadať domácnosti, ktoré si prenajímajú byt, alebo dom a ktorých príjem je pod určitou hranicou.

Suma príspevku sa určí na základe skutočného nájomného, ktoré platí domácnosť, až do maxima, ktoré sa líši podľa veľkosti domácnosti. Žiadateľ musí zaplatiť aspoň 20 % z nájomného. Ak žiadateľ nie je schopný platiť aspoň 20 % nájomného, má nárok na dotáciu na nájomné len vo výške 80 % nájomného.

Nárok na príspevok na bývanie sa priznáva na dobu nepresahujúcu jeden rok, po uplynutí tejto doby si žiadateľ môže opätovne uplatniť nárok, ak splňa podmienky.

3.1.16 Švédsko

Príspevok na bývanie (*Bostadsbidrag*) pokrýva náklady na primerané bývanie a vypláca sa vlastníkom aj nájomcom bez príjmu alebo s nízkym príjmom. Príspevok na bývanie sa poskytuje vždy na dvanásť mesiacov, ale možno ho predlžovať na dobu neurčitú.

Domácnosti musia mať nízky príjem a buď majú deti, alebo musia mať menej ako 29 rokov. V praxi väčšinu poberateľov tvoria osamelí rodičia a študenti.

Výška príspevku na bývanie závisí od veku, príjmu, nákladov na bývanie a počtu detí. Príspevok sa vypočítava mesačne podľa očakávaného príjmu počas kalendárneho roka. Do úvahy sa berie aj kapitálový príjem. Príspevok na bývanie nesmie presiahnuť náklady na bývanie. Mesačné príspevky nižšie ako 100 SEK (cca 9 EUR) sa nevyplácajú.

Dôchodcom sa poskytuje doplatok na bývanie. Jeho výška závisí od príjmov a majetku domácnosti.

3.1.17 Japonsko

V Japonsku sa poskytuje pomoc na bývanie v rámci sociálnej pomoci. Pre rodiny s nákladmi na prenájom závisí výška pomoci na bývanie od veľkosti domácnosti, suma však nemôže presiahnuť skutočne zaplatené nájomné.

Okrem toho existuje v Japonsku aj samostatný príspevok na bývanie. Na získanie príspevku na bývanie musia byť splnené tri podmienky, a to podmienka nízkeho príjmu (hranica stanovená zákonom), podmienka, že peňažné úspory domácnosti v čase podania žiadosti nesmú byť vyššie ako 6-násobok zákonom stanovenej tzv. základnej sumy a podmienka, že žiadateľ je uchádzačom o zamestnanie.

Počas poberania príspevku sa príjemcovi poskytuje podpora, ako napr. pracovné konzultácie (najmenej dvakrát mesačne) alebo pohovory s pracovníkmi samosprávy na zabezpečenie bývania a zamestnania (najmenej štyrikrát mesačne).

Výška dávky sa určí ako rozdiel medzi skutočným nájomným zaplateným za ubytovanie, príjmom domácnosti za mesiac a zákonom stanovenou tzv. základnou sumou. Maximálna výška dávky sa môže líšiť v závislosti od regiónu.

Príspevok na bývanie sa poskytuje tri mesiace, no za predpokladu, že sú splnené určité požiadavky, je možné jeho poskytovanie predĺžiť až na 9 mesiacov.

Keď príjemca získa stabilné zamestnanie, a jeho príjem presiahne maximálnu hranicu príjmu, poskytovanie príspevku sa skončí v mesiaci, keď jeho príjem presiahne túto hranicu.

3.2 Príspevok na bývanie ako súčasť systému garantovaného minimálneho príjmu/sociálnej pomoci

Druhú skupinu porovnávaných krajín tvoria štáty, ktoré majú príspevok na bývanie zakotvený vo svojom systéme ako súčasť garantovaného minimálneho príjmu, resp. ako súčasť iného systému sociálnej pomoci. Do tejto kategórie zaraďujeme aj Slovenskú republiku.

3.2.1 Cyprus

Príspevok na bývanie sa poskytuje nájomcom a vlastníkom, ktorí splácajú hypotéku. Je súčasťou systému garantovaného minimálneho príjmu a neposkytuje sa ako samostatná dávka. Príspevok na bývanie závisí od oblasti, kde sa nehnuteľnosť nachádza a rozlohy bytu v pomere k veľkosti domácnosti.

Všeobecnou podmienkou na získanie príspevku na bývanie je nárok na garantovaný minimálny príjem. Príspevok na bývanie sa poskytuje vtedy, keď príjemca minimálneho príjmu býva v nájme alebo vo vlastnom dome, za ktorý musí platiť hypotekárne úroky z úveru na bývanie. Žiadateľ musí mať legálny pobyt na Cypre nepretržite najmenej päť rokov.

Výška príspevku je určená na meter štvorcový pre jednotlivé regióny. Okrem toho sa môže celkový príspevok na bývanie zvýšiť o 20 % pre ľudí so zdravotným postihnutím a až o 50 % pre ľudí odkázaných na invalidný vozík alebo ľudí so zvýšenými potrebami starostlivosti a pomoci. Výška dávky nikdy nemôže presiahnuť skutočné nájomné.

3.2.2 Chorvátsko

Príspevok na bývanie patrí iba poberateľom garantovaného minimálneho príjmu a nie je vyplácaný iným osobám s nízkym príjmom. V niektorých regiónoch sa však určitá forma príspevku na bývanie vypláca aj nezamestnaným, osobám so zdravotným postihnutím a osamelým rodičom. Príspevok na bývanie sa vypláca vlastníkom a nájomcom. Je možné ho poskytnúť v hotovosti priamo príjemcovi garantovaného minimálneho príjmu alebo úrad môže zaplatiť časť nájomného alebo služieb spojených s bývaním priamo právnickej alebo fyzickej osobe, ktorá bývanie, resp. službu poskytuje.

Jeho výšku a počet osôb, ktorým sa poskytne určuje každoročne obec. Príspevok financujú jednotky miestnej a regionálnej samosprávy alebo mesto Záhreb a poskytuje sa do výšky 50 % mesačnej sumy garantovaného minimálneho príjmu, na ktorý má jednotlivec alebo domácnosť nárok, bez ohľadu na skutočnú výšku nájomného.

Príjemcovia garantovaného minimálneho príjmu, ktorí využívajú drevo na kúrenie, majú tiež nárok na príspevok na vykurovanie, ktorý sa vypláca vo forme 3 metrov kubických palivového dreva raz ročne alebo vo finančnej čiastke, ktorú určí kompetentná samospráva.

Príjemcovia garantovaného minimálneho príjmu a príspevku pre zdravotne ťažko postihnutých majú tiež nárok na príspevok pre ohrozených odberateľov energie.

3.2.3 Taliansko

Predpisy upravujúce príspevok na bývanie sa líšia v závislosti od regiónu a obce. Vo všeobecnosti platí, že poberatelia garantovaného minimálneho príjmu môžu mať nárok na príspevky na bývanie na pokrytie všetkých nákladov alebo časti nákladov na bývanie. Nie sú určené pre vlastníkov, ale iba pre nájomcov. Nárok je podmienený posúdením majetkových pomerov domácnosti.

Pre vlastníkov existuje v Taliansku podpora zvyčajne vo forme daňových úľav súvisiacich s úrokmi z hypotekárnych úverov, zliav na dani z prevodu nehnuteľností alebo pôžičiek s nízkym úrokom.

V Taliansku sa tiež poskytujú dotácie na nájomné, ktoré sú podmienené dostupnosťou finančných prostriedkov. Vláda každoročne prideliť zdroje Národnému fondu na podporu nájomného. Tieto zdroje sa potom rozdeľujú medzi regióny, ktoré môžu prispieť aj vlastnými prostriedkami. Regióny definujú podmienky nároku, výšku dávok a trvanie. Fond sa potom rozdelí medzi obce v každom regióne, ktoré riadia distribúciu finančných prostriedkov.

3.2.4 Kanada

V Kanade sa neposkytuje samostatný príspevok na bývanie, ale sociálna pomoc zahŕňa príspevok na prístrešie. Celková suma sociálnej pomoci pozostáva zo základného osobného príspevku, príspevku na prístrešie, určeného na pomoc pri úhrade nákladov na bývanie a v niektorých provinciách/teritóriách z príspevkov na pravidelne sa opakujúce osobitné potreby (napr. príspevok na diabetickú stravu). Príspevky na prístrešie stanovujú vlády provincií/teritórií tak, aby odrážali skutočné náklady v rámci ich pôsobnosti. V New Brunswiku a Quebecu sa však dávky sociálnej pomoci vyplácajú ako „plošná“ dávka a klienti sú zodpovední za rozdelenie príspevku na prístrešie a iné potreby podľa vlastného uváženia.

Príjemcovia príspevku na prístrešie musia byť kanadskými rezidentmi a musia minúť viac ako 30 % svojho príjmu na náklady na ubytovanie. Pre zraniteľných majiteľov domov, kde neexistujú možnosti prenájmu, musí domácnosť minúť viac ako 50 % svojho príjmu na náklady na bývanie.

3.3 Štáty bez príspevku na bývanie

V poslednej časti sa analýza venuje štátom, v ktorých neexistuje žiadna forma príspevku na bývanie, alebo kde má príspevok na bývanie špecifickú formu (Španielsko), resp. kde je podpora bývania riešená prostredníctvom iných systémov.

3.3.1 Belgicko

V Belgicku neexistujú žiadne priame príspevky na bývanie. Existujú iba podporné opatrenia na prístup k nehnuteľnostiam, ako aj podporné opatrenia na dostupnosť takzvaného „sociálneho“ bývania so zníženým nájomným v závislosti od príjmu nájomníkov. Ďalej sa na regionálnej úrovni poskytujú príspevky na inštaláciu, sťahovanie, nájomné a kúrenie.

Okrem uvedeného vo Flámsku môže domácnostiam s nízkymi príjmami, ktoré čakajú na sociálne nájomné bývanie 4 roky, vzniknúť nárok na mesačné podporované nájomné. Vo Flámsku tiež existuje príspevok pre rodiny s nízkymi príjmami, ktoré sa sťahujú z nevyhovujúceho bývania (vrátane ľudí bez domova). Príspevok pozostáva z 2 častí: mesačný príspevok na prenájom a jednorazový príspevok na úhradu nákladov za sťahovanie.

3.3.2 Bulharsko

V Bulharsku nie je samostatný príspevok na bývanie. Osoby s nízkym príjmom však majú nárok na mesačný príspevok na úhradu nájomného za ubytovanie v obci. Príspevok sa poskytuje sirotám do 25 rokov, osamelým ľuďom nad 70 rokov a slobodným rodičom. Zároveň sa poskytuje príplatok pre nájomcov so zdravotným postihnutím v obecných bytoch a podpora pri vykurovaní pre jednotlivcov a rodiny počas vykurovacej sezóny.

3.3.3 Estónsko

V Estónsku neexistuje príspevok na bývanie. Pri určovaní výšky príspevku na živobytie (súčasť garantovaného minimálneho príjmu) sa zohľadňujú niektoré náklady na bývanie, ako napr. nájomné, náklady súvisiace so spotrebou elektriny, náklady na plyn, pozemková daň, poistenie budov, poplatok za komunálny odpad atď.

3.3.4 Maďarsko

V Maďarsku v súčasnosti neexistuje žiadna národná schéma podpory bývania. Miestne samosprávy môžu poskytnúť finančnú pomoc na podporu nákladov na bývanie vo forme príspevku. Jeho formu, kritériá oprávnenosti a výšku určujú samosprávy. Nárok na osobitný príspevok na bývanie môže vzniknúť uchádzačom o zamestnanie, ktorí si nájdu zamestnanie v mieste, ktoré je vzdialené od ich trvalého bydliska.

3.3.5 Portugalsko

V Portugalsku existuje ako doplnok ku garantovanému minimálnemu príjmu systém dávok na bývanie, ktorý závisí od majetkových pomerov domácnosti. Je k dispozícii len ľuďom, ktorí to akútne potrebujú, napr. v dôsledku straty zamestnania. Všeobecnou podmienkou nároku je 30-percentný pokles hrubého príjmu alebo príjem na úrovni nepríspevkového sociálneho dôchodku (v sume 138,27 EUR mesačne).

3.3.6 Španielsko

V Španielsku existuje špecifická forma príspevku na bývanie, ktorá sa poskytuje raz ročne. Príspevok na bývanie je zameraný na zníženie nákladov na prenájom v prípade, ak má osoba nárok na nepríspevkový starobný alebo invalidný dôchodok, nie je vlastníkom bytu alebo domu, a nie je príbuzným vlastníka do tretieho stupňa.

Suma je každoročne pevne stanovená zákonom. Podľa posledných dostupných údajov je výška príspevku 525 EUR za rok. Ak sú v tom istom nájomnom dome dvaja alebo viacerí poberatelia nepríspevkových dávok, nárok má len jeden z nich.

3.3.7 Nový Zéland

Na Novom Zélande sa neposkytuje príspevok na bývanie. Existujú tu však tri osobitné druhy podpory bývania, a to doplatok na ubytovanie, príspevok na ubytovanie pre študentov a príspevok na mimoriadne potreby núdzového bývania.

Výpočet doplatku na ubytovanie závisí od skutočných nákladov na ubytovanie. Doplatok pokrýva 70 % nákladov na ubytovanie, ktoré prekračujú stanovenú hranicu nákladov, až do maximálnej výšky, ktorá sa líši podľa polohy ubytovania.

Sadzby príspevku na ubytovanie pre študentov sa líšia podľa geografickej oblasti a sú určené v závislosti od nákladov na priemernú izbu, ktoré sú odvodené z informácií o nájomnom.

Príspevok na mimoriadne potreby núdzového bývania pokrýva skutočné a primerané náklady na núdzové ubytovanie.

4. Záver

V analýze boli detailne popísané aktuálne platné podmienky nároku na príspevok na bývanie, ktorý sa poskytuje ako súčasť pomoci v hmotnej núdzi. Zároveň boli definované najčastejšie problémy, ktoré bránia domácnostiam v prístupe k príspevku. Ide o podmienky nároku na príspevok na bývanie, ktoré sú v niektorých prípadoch nastavené prísne a niektoré domácnosti majú problém ich splniť. Analýza sa snaží vysvetliť dôvody, ktoré viedli k nastaveniu týchto podmienok a odôvodniť ich opodstatnenosť. Táto časť analýzy sa zameriava výlučne na príspevok na bývanie v podmienkach Slovenskej republiky.

Ďalšia časť analýzy sa venuje stručnému porovnaniu podmienok, za ktorých sa poskytuje príspevok na bývanie, resp. iná podpora bývania v ostatných členských štátoch Európskej únie a vybraných krajinách, ktoré sú členmi OECD. Z tejto časti vyplýva, že v 16 členských štátoch Európskej únie sa poskytuje príspevok na bývanie ako samostatná sociálna dávka, v 4 krajinách vrátane Slovenskej republiky sa poskytuje v rámci systému garantovaného minimálneho príjmu alebo iného systému sociálnej pomoci a v 6 štátoch neexistuje žiadny príspevok na bývanie.

Keď si porovnáme podmienky nároku na príspevok na bývanie v Slovenskej republike s podmienkami nároku platnými v iných krajinách, ktoré sú popísané v druhej časti analýzy, dospejeme k záveru, že systém podpory bývania nie je nastavený prísne len v podmienkach nášho právneho poriadku. Jedným z rozdielov je napr. to, že poskytovanie príspevku na bývanie je v niektorých krajinách časovo obmedzené. Ďalšie štáty poskytujú príspevok na bývanie poskytovaný iba nájomcom, zatiaľ čo u nás môže byť poskytnutý aj vlastníkom a iným osobám. V Litve sa dokonca vyžaduje podmienka registrácie nájomnej zmluvy v platnom registri.

Za ďalšiu prísnu podmienku nároku možno označiť skúmanie technického stavu a obývatel'nosti nehnuteľnosti, resp. toho, či bývanie spĺňa minimálne štandardy. V týchto krajinách je tým pádom nemožné poskytnúť príspevok na bývanie domácnostiam žijúcim v neformálnom (nelegálnom) bývaní, tak ako to požaduje časť odbornej verejnosti v Slovenskej republike. Sme toho názoru, že takéto nastavenie je správne a že ide o legitímnu požiadavku, aby štát podporoval len technicky a zdravotne nezávadné bývanie. Je otázne, či je vhodné podporovať príspevkom domácnosť, ktorá býva v nevyhovujúcom byte, ktorý môže mať negatívny vplyv na zdravotný stav členov domácnosti. Ďalej možno uviesť, že v Írsku sa pri posudzovaní nároku na príspevok na bývanie sleduje, či sa členovia domácnosti správajú v súlade s právom.

Zo skutočností skúmaných v analýze vyplýva, že podmienky nároku na príspevok na bývanie sú v jednotlivých štátoch nastavené rôzne, v niektorých prípadoch je posudzovanie nároku nastavené prísne, v iných je zas finančná podpora bývania dostupnejšia. Podmienky nároku na príspevok na bývanie, alebo aj na akúkoľvek inú sociálnu dávku, však nie je možné nastaviť tak, aby sa určitá kategória osôb, ktorým vznikne, alebo nevznikne nárok, necítila ukrátené. To platí aj v prípade, ak by sa príspevok poskytoval všetkým v rovnakej výške, kedy by boli v zásade ukrátené domácnosti, ktoré si riadne plnia svoje záväzky a znášajú vyššie náklady za svoje bývanie.

V niektorých krajinách môže domácnosti vzniknúť nárok na samostatný príspevok na bývanie a aj na príspevok na bývanie poskytovaný v rámci iného systému, tak ako je to napr. v Českej republike. V Nemecku tiež existuje príspevok na bývanie poskytovaný poberateľom dávky v nezamestnanosti. Ďalšie krajiny poskytujú v súvislosti s podporou bývania príspevky na vykurovanie a energie. Kombinácia viacerých príspevkov poskytuje najvyššiu ochranu nízkopríjmovým domácnostiam. Na druhej strane aj v krajinách, v ktorých sa príspevok na bývanie neposkytuje, existuje určitá forma podpory bývania, možno teda konštatovať, že žiadna krajina Európskej únie nie je bez akéhokoľvek systému finančnej podpory nízkopríjmových skupín v oblasti bývania. Iné formy podpory bývania existujú napr. aj na Slovensku. Možno spomenúť napr. príspevok na podporu mobility za prácou poskytovaný na základe § 53a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento príspevok v zmysle predmetného ustanovenia slúži na úhradu časti výdavkov na bývanie súvisiacich so zmenou pobytu v súvislosti so získaním zamestnania.

Z analýzy možno vyvodiť záver, že z troch porovnávaných systémov je jednoznačne najvhodnejšou podporou bývania príspevok na bývanie ako samostatná sociálna dávka. Vytvára možnosti na to, aby mohol byť poskytnutý čo najširšej skupine nízkopríjmových obyvateľov. Poskytovanie príspevku na bývanie v rámci systému inej sociálnej pomoci je obmedzujúce najmä z dôvodu, že nastavenie podmienok nároku naň je úzko spätá s nárokom na inú sociálnu pomoc, ako napr. na Slovensku, kde domácnosť musí mať nárok na pomoc v hmotnej núdzi. Za najnevhodnejší prístup považujeme, ak sa v krajine neposkytuje žiaden príspevok na bývanie.

Finančná podpora udržateľnosti bývania však do veľkej miery vždy závisí predovšetkým od finančných možností toho ktorého štátu.